

MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİNDE BİLGİ GÜVENİLİRLİĞİNİN İNCELENMESİ: GÖLLER BÖLGESİNDE FAALİYETTE BULUNAN MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Yrd. Doç. Dr. Ömer TEKŞEN*

Yrd. Doç. Dr. Ali ÇOŞKUN**

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin DALĞAR***

ÖZ

Teknolojik gelişmelerin etkisiyle birçok alanda değişimler yaşanmıştır. Muhasebe bilgi sistemi içerisindeki bütün unsurların da bu gelişmelerden etkilendiği görülmektedir. Yaşanan bu gelişmeler muhasebe bilgi sisteminde üretilen bilgilerin güvenliğini de etkilemiş dolayısıyla muhasebe bilgi sisteminde değişimi zorunlu hale getirmiştir. Muhasebe bilgi sistemindeki bilgi güvenilirliğine ilişkin bu çalışmada muhasebe meslek mensuplarının esas alındığı görülmektedir. Çalışmanın odak noktası ise muhasebe mesleğinin bir fiil içerisinde yer alan meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemindeki bilgi güvenilirliğine bakış açılarının değerlendirilmesidir. Bu çalışma ile küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin muhasebe bilgi sistemine etkileri, muhasebe bilgi sistemi ile bilgi güvenilirliği ilişkisi, güvenilir muhasebe bilgilerinin etkileri, muhasebe bilgi sisteminin güvenilirliğini tehdit eden unsurlar ve yöneticiler ile muhasebe bilgi sisteminin güvenilirliği ilişkisine yönelik sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Bilgi Sistemi, Bilgi Güvenilirliği

ABSTRACT

INVESTIGATION OF ACCOUNTING INFORMATION SYSTEM RELIABILITY DATA: RESEARCH ON PROFESSIONAL ACCOUNTANTS IN LAKES REGION

Many changes occurred in many areas by the effect of technological developments. All elements within the accounting information system were affected by these developments. These developments occurred in accounting information systems also affected the reliability of the information produced, so changes occurred in accounting information systems. In this study related to information reliability of accounting information system professional accountants are the main groups. The focus of study is evaluating the point of view of the group on information reliability in the system. In this study, following results were found; effects of global and technological developments to the accounting information system, the relationship of accounting information system and information reliability, effects of reliable accounting informations, elements threatening the accounting information system reliability and reliability relationship between managers and information system reliability.

Keywords: Accounting Information System, Reliability of Information

* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, İşletme Yönetimi Programı, omerteksen@mehmetakif.edu.tr

** Boğaziçi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, ali.coskun@boun.edu.tr

***Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji İşletmecilik Yüksekokulu, hdalgar@mehmetakif.edu.tr

1. GİRİŞ

Küreselleşmeyle birlikte işletmeler arasındaki rekabet artışı bilginin önemini daha da arttırmış, yöneticiler de kararlarındaki etkinliklerini artırabilmek için kısa sürede daha fazla bilgiye ihtiyaç duyar hale gelmişlerdir. Günümüzde işletmeler verimli ve fonksiyonel iş yönetim sistemlerini kurarak daha fazla başarıya ulaşabilmektedirler. Bu durumda firmaları rakipleri karşısında öne geçiren en önemli başarı faktörü bilgi sistemlerini etkin bir şekilde kullanmak ve yeni yaklaşımları uygulamaktır.

Bu çalışmanın amacı, muhasebe işlemlerinde kullanılan muhasebe bilgilerin muhasebe bilgi sisteminden geçerken ne kadar güvenilir olduğunu değerlendirmektir. Bu çerçevede, ilk olarak genel açıklamalarda bulunularak konu teorik açıdan değerlendirilmiş, daha sonra, Isparta ve Burdur illerinde faaliyette bulunan muhasebe meslek mensupları üzerine bir anket çalışması yapılmış, anket sonuçları istatistiksel testler yardımıyla yorumlanmıştır.

2. MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ VE BİLGİ GÜVENİLİRLİĞİ KAVRAMLARI

Günümüzde teknolojik gelişme ve küreselleşmenin etkisiyle işletmeler tarafından gerçekleştirilen işlem sayısı ile sahip olunan ve ihtiyaç duyulan bilgiler hızla artmakta, buna karşın işlemlerin daha hızlı yapılması ve kararların daha hızlı alınması konusundaki beklenti, baskı ve ihtiyaçlar da artmaktadır. Bu durum bilgiyi elde etmenin ve bu bilgiyi yönetmenin, kurumsal

amaçlara ulaşmadaki önemini daha da arttırmıştır.

Yöneticilerin kurum ve kurumun kaynakları hakkında karar alırken başlıca ihtiyaç duyduğu şey, kaynaklar ve süreçler hakkında doğru ve zamanında sahip olunacak bilgidir. Yönetim işlevlerinin gerektirdiği bilginin güvenilir, doğru ve zamanında elde edilebilmesi ve yönetilebilmesi için organizasyonların tüm fonksiyonlarının yer aldığı dinamik sistemler geliştirilmekte ve bu sistemler yoluyla yönetimin görev ve sorumluluklarının en etkili şekilde yerine getirilmesi amaçlanmaktadır¹.

İşte bu noktada bilgi sistemleri devreye girmekte ve bilgi sistemleri, ihtiyaç duyulan bilginin elde edilmesinde ve doğru şekilde kullanılmasında büyük önem taşımaktadır. İşletmeler ve bu işletmelerin çıkar gurupları açısından ihtiyaç duyulan bilgilerin elde edilmesinde en çok başvuru alan ve işletmelerin ürettiği bilgiler açısından en önemli bilgi sistemi yönetim bilgi sistemlerinin de bir alt sistemi olan muhasebe bilgi sistemidir.

Muhasebe Bilgi Sistemi (MBS), işletmenin varlıkları ve bu varlıkların kaynakları olan sermaye ve borçlar üzerinde değişme yaratan mali işlemlere ait verileri toplayan, toplanan verileri süreçleyerek (işleyerek) bilgiye dönüştüren ve ortaya çıkan bilgileri raporlayan bir bilgi sistemidir².

Muhasebenin temel amacı, bir ekonomik varlık hakkında karar vericilere kararlarında kullanabilecekleri doğru ve güvenilir finansal bilgiyi sağ-

¹ POLAT Necip, **Yönetim Bilgi Sistemi ve Sayıştay'da Yürütülen Çalışmalar**, Sayıştay Dergisi, Sayı: 65 (Özel), Ankara, Nisan-Haziran 2007, s.187.

² SÜRMEİLİ Fevzi, **Muhasebe Bilgi Sistemi**, Açıköğretim Fakültesi Yayını, Eskişehir, 2006, s.43.

lamaktır³. Hata ve önyargıdan mâkul ölçüde arınmış bilgi güvenilir bilgidir⁴. Bu noktadan hareketle muhasebe bilgi sisteminde üretilen bilgiler ne kadar hata, hile ve önyargıdan uzak ve tutarlı ise o kadar güvenilir finansal bilgidir.

3. MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ VE BİLGİ GÜVENİLİRLİĞİ İLİŞKİSİ

Muhasebe bilgi sistemi, bir işletme tarafından işletmenin finansal faaliyetlerini izlemek ve bu faaliyetleri karar vericiler için faydalı bir şekilde özetlemek için kullanılan yöntemler ve araçlardan meydana gelir. İster basit isterse karmaşık olsun bütün muhasebe sistemlerinde işletmenin finansal faaliyetleriyle ilgili veriler kaydedilir, sınıflandırılır ve özetlenir. Finansal tablolar yönetim ve işletme dışındaki kişiler için başlıca bilgi kaynağıdır. Finansal tabloların amacı, işletmenin finansal yapısını, kararlılığını ve gelecek perspektifini değerlendirmede karar vericilere yardımcı olmaktır. Finansal tablolarda sunulan bilgilerin kullanım amacına uygun olarak analiz edilmesi ve kullanıcının anlayabileceği şekilde raporlanması gerekmektedir⁵.

Muhasebe süreci sadece finansal tablolarda yer alan özet bilgileri yaratmanın dışında ilgili grupların kararlarında yardımcı olmak için muhasebe bilgisinin analiz ve yorumunu ve sonuçların onlara iletilmesini (raporlanmasını) de kapsamaktadır. Bilgi kullanıcıları, kendilerine sağlanan bu bilgilerden hareketle ortaklığın devamı, yeni yatırım, kredi verme ve yeni stratejilerin uygulanması gibi çeşitli kararlar vermektedirler. Karar-

lara temel oluşturacak olan analiz sonuçlarının ve buna bağlı olarak yorumların doğru olabilmesi ise ancak analiz konusu olan bilginin doğru ve güvenilir olmasına bağlıdır⁶.

Bilginin güvenilir olma özelliği, bilginin olayı temsilde doğruluk, kanıtlanabilirlik ve tarafsızlık özelliklerini taşıması ile söz konusu olur. Muhasebe bilgilerinin güvenilir bilgi olmasını sağlayan özelliklerden birisi, bilginin tarafsız olmasıdır. Bilgi tarafsız değilse, güvenilirliğini ve değerini kaybeder. Bu nedenle, muhasebeye konu olan işlemler, belirli bir kişi veya grubun değil, toplumun tüm kesimleri dikkate alınarak muhasebeleştirilmeli ve finansal tablolarda raporlanmalıdır. Zaten muhasebenin genel kabul görmüş kavramlarından biri olan “Sosyal Sorumluluk Kavramı” da muhasebe bilgilerinin tarafsız olması gereğine dikkat çekmektedir⁷.

4. MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİNİN GÜVENİLİRLİĞİNİ ETKİLEYEN NEDENLER

Genel olarak bir bilgi sistemi, amacına uygun ve gerektiği şekilde çalışıyorsa güvenilir bir sistemdir. Bu noktadan hareketle muhasebe bilgi sisteminde üretilen bilgilerin güvenilir olabilmesi için, sistemin etkili bir şekilde çalışmasını engelleyecek herhangi bir sorunla karşılaşması gerekmektedir. Muhasebe bilgi sisteminde çeşitli güvenlik problemleri ortaya çıkması durumunda sistem etkili bir şekilde çalışmayacak ve bunun sonucunda üretilen bilgiler güvenilir olmayacaktır.

³ ÇÖMLEKÇİ Ferruh - ERDOĞAN Nurten vd., Muhasebe Denetimi ve Mali Analiz, Açıköğretim Fakültesi Yayını, Eskişehir, 2004, s.3.

⁴ AKDOĞAN Nalan - TENKER Nejat, Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri, Gazi Kitabevi, Ankara, 2007, s.45.

⁵ ÇÖMLEKÇİ Ferruh - ERDOĞAN Nurten vd., **a.g.e.**, s.3.

⁶ ÇÖMLEKÇİ Ferruh - ERDOĞAN Nurten vd., **a.g.e.**, s.3.

⁷ AKBULUT Yıldız, **Sermaye Piyasasının Gelişmesinde Muhasebe Bilgilerinin Önemi**, Mevzuat Dergisi, Yıl:4, Sayı: 41, Mayıs 2001, s.73.

Muhasebe bilgi sisteminin güvenliğini sağlamak için öncelikle sistemi tehdit eden unsurların neler olduğunun belirlenmesi gerekmektedir. Muhasebe bilgi sisteminde yer alan ve dolaşan her türlü veri ve bilgi, hataların ve özellikle de hilelerin tehdidi altındadır⁸.

4.1. Hata

Muhasebe hataları unutkanlık, dikkatsizlik veya bilgisizlik yüzünden muhasebe ile ilgili işlem, kayıt ve hesaplarda yapılan yanlışlıklardır. Genelde kasıt unsuru taşımayan yanlışlıklardır.

Unutkanlık, dalgınlık, dikkatsizlik ve bilinçsizlik yönünden ortaya çıkan hataların yapılaş şekli aşağıdaki gibidir⁹:

Matematiksel Hatalar: Fiş girişi sırasında ek belgelerin toplamlarında, reeskont, faiz, karşılık gibi hesaplar nedeniyle muhasebe dışında yapılan matematiksel işlemlerde yapılan hatalardır.

Kayıt ve Nakil Hataları: Günümüzde muhasebeleştirme ağırlıklı olarak bilgisayar destekli olduğu için örneklerine sık rastlanmamakla birlikte henüz manuel bir muhasebe uygulanıyor ise; herhangi bir maddenin borç ve alacağının birbirini tutmaması veya yevmiye defterinden defteri kebire nakil olurken başka hesaplara veya farklı rakamlara yanlış tutarların nakledilmesidir.

Unutma ve Tekrar Kaydetme: Herhangi bir muhasebe fişinin kasıtsız bir şekilde birden çok girilmesidir.

Muhasebe Hataları: Bilgi yetersizliğinden yanlış hesaplara kayıt yapılmasıdır.

Değerleme Hataları: Muhasebe bilgi yetersizliğinden aktif ve pasif hesapların yanlış esaslara göre değerlemeye tabi tutulmasıdır.

4.2. Hile

Hile; birini aldatmak, yanıltmak için yapılan düzen, dolap, oyun, ayak oyunu, alavere dalavere, desise ve entrika şeklinde ifade edilmektedir¹⁰.

Başka bir ifadeyle hile; bir veya birçok nedenle bir kişinin başka bir kişiye karşı haksız üstünlük sağlaması olarak tanımlanabilir. Hileli eylemler, yalan, gerçeği çarpıtma, oyun kurnazlık gibi olumsuzlukları içerir ve çoğu zaman güvenliği ihlal etmeyi gerektirir. İşletmeler açısından konuya bakıldığında ise hile, işletmeyi zarara, bir diğer deyişle varlık kaybına uğratmaya yönelik kasıtlı ve kötü niyetli her türlü girişim olarak tanımlanabilir. Hileyi hatadan ayıran temel özellik, yapılan haksız eylemin kasıt taşımasıdır. Hatada kötü niyet, haksız çıkar sağlama gibi özellikler yoktur. Bu nedenle muhasebe bilgi sisteminin güvenliğinin ihlal edilmesi bakımından üzerinde durulması ve özel önlemler oluşturulmasını gerektiren durum hiledir. Hilelerin önlenmesine yönelik bir yapı, hataları da engelleyecektir¹¹.

Hilenin Unsurları

Her işletme potansiyel hile hedefidir. Hileyi doğuran koşulların ne olduğunun iyi analiz edil-

⁸ SÜRMEİİ Fevzi, a.g.e., s.267.

⁹ EROL Mikail, **İşletmelerde Yaşanan Yolsuzluklara (Hata ve Hileler) Karşı Denetimden Beklentiler**, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, , Sayı: 1, 2008, s.231.

¹⁰ <http://www.tdkterim.gov.tr/bts/>, 05.07.2010, 14:45.

¹¹ SÜRMEİİ Fevzi, a.g.e., s.268.

mesi gerekmektedir. Aşağıdaki açıklamalarıyla verilen üç unsur hileye neden olmaktadır¹².

Baskı Unsuru: İşletme çalışanları üzerinde çeşitli nedenlerle ortaya çıkan baskılardır (Örneğin, çalışanın borcu nedeniyle ölüm tehdidi alması).

Fırsat Unsuru: İşletmenin hile yapılmasına fırsat verecek bir yapı içerisinde bulunmasıdır (Örneğin, çalışanın işletmede sağlıklı bir iç kontrol yapısının olmadığı düşünerek rahatlıkla parayı zimmetine geçirmesi).

Haklı Gösterme Unsuru: Yapılan hileleri haklı gösterme çabalarıdır (Örneğin, çalışanın aldığı parayı sonradan yerine koyacağını, bununla suçlanacağını düşünmediğini ileri sürmesi).

4.3. Teknolojik Gelişmeler Nedeniyle Ortaya Çıkan Güvenlik Tehditleri

Teknolojik gelişmeler muhasebe bilgi sistemlerinde yeni güvenlik tehditleri yaratmıştır. Bunlar¹³;

- Bilgi gizliliğinin/mahremiyetinin kaybı,
- Bilginin çalınması,
- Onaylanmamış bilgi kullanımı,
- Bilginin ve bilgisayarların hileli kullanımı,
- Onaysız (kasti) değiştirme ya da veri manipülasyonunun sonucu olarak bilgi bütünlüğünün kaybı,

- Onaylanmamış ya da kasti, kötü niyetli hareketlere bağlı işlem hatası şeklinde sıralanabilir.

5. BİLGİ GÜVENLİĞİNİ TEHDİT EDEN UNSURLAR

Muhasebe kayıtlarına yetkisiz erişim ve kayıtların değiştirilmesi yoluyla hile yapılabilmesi, özellikle bilgisayar kullanılan sistemlerin önemli sorunlarından biridir. Bu tür yetkisiz erişimin önlenmesi ve işletme varlıklarının korunması, öncelikle güvenlik riskinin kaynaklarının belirlenmesiyle olanaklıdır¹⁴.

Bilgi güvenliğini zayıflatan üç temel tehdit vardır.

- İç Tehditler
- Dış Tehditler
- Gizli Anlaşmalar

5.1. İç Tehditler

Genelde işletmelerin muhasebe bilgi sistemine yönelik saldırıların işletme dışından olacağı düşünülür. Ancak, işletmede çalışan personel de güvenliği tehdit eden önemli bir unsurdur. Bu kişiler kasıtlı veya kasıtsız olarak (hata ile) muhasebe bilgilerinin güvenliğini tehdit edebilirler¹⁵.

5.2. Dış Tehditler

Dış tehditler, işletme ilişkilerini bilen ve işletme varlıklarını çalma olanağına sahip işletme dışı

¹² DUMANOĞLU Sezai, **Hata ve Hile Ayrımı: Hile Denetimi**, Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt XX, Sayı:1, 2005, s.352.

¹³ DEMİR Berna, **Muhasebe Bilgi Sistemlerinde Bilgi Güvenliği**, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı:26, Nisan 2005, s.149.

¹⁴ SÜRMEİ Fevzi, **a.g.e.**, s.269.

¹⁵ DEMİR Berna, **a.g.e.**, s.149.

şındaki kişilerden kaynaklanan kasıtlı tehditlerdir¹⁶.

İşletmelerin iletişim ağları ile işletme dışına da açılması işletme dışından gelen tehditleri de arttırmıştır. İşletmenin rakipleri, bilgi hackerları gibi kişiler yetkisiz olarak işletmenin bilgisayarlarına girebilir ve muhasebe bilgilerine zarar verebilirler. Bu kişiler sisteme virüs bulaştırarak sistemi işlemez hale getirebilirler. Doğal afetler de işletme dışından gelen tehditler arasında yer almaktadır¹⁷.

5.3. Gizli Anlaşmalar

Bu tehdit işletme içinden veya dışından iki veya daha fazla kişinin komplo kurarak işletmeyi dolandırmaları ve bilgisayar kayıtlarını değiştirerek hırsızlıklarını gizlemeleridir¹⁸.

6. GÜVENİLİR MUHASEBE BİLGİLERİNİN ETKİLERİ

Muhasebe, işletmenin dili olarak ifade edilmektedir. Dolayısıyla muhasebe bilgisi, etkin bir işletme yönetimi için temel bilgi niteliğini taşımaktadır. Bu bilginin olmaması, işletme faaliyetlerinin planlanmasını, yürütülmesi ve kontrol edilmesini olanaksız duruma getirmektedir¹⁹.

Muhasebe bilgilerinin işletmenin durumunu net olarak yansıtacak şekilde güvenilir olması özel-

likle de işletme hakkında karar verecek yöneticiler açısından çok önemlidir. Örneğin; bir yönetici dönemler itibariyle işletmenin ne kadar nakit ihtiyacı duyacağını, alacaklarının ne durumda olduğunu, stoklarının yeterli olup olmadığını, işletme kapasite kullanımının yeterli düzeyde olup olmadığını belirlemek için ihtiyaç duyacağı bilgilere muhasebe bilgi sistemi sayesinde erişebilmektedir. Eğer, muhasebe bilgi sisteminde üretilen bilgiler güvenilir değilse yöneticiler doğru karar veremeyecek bunun sonucunda işletme çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalabilecektir.

Muhasebe bilgilerinin güvenilir bilgi olması, bu bilgiyi kullananlar açısından oldukça önem taşımaktadır. Örneğin, sermaye piyasasındaki yatırım araçlarına yatırımda bulunmak isteyen tasarruf sahipleri bu kararlarını vermeden önce, bu araçları ihraç eden işletmeler hakkında bilgi sahibi olmak isterler. Yine, sermaye piyasası araçlarına yatırımda bulunmuş tasarruf sahipleri, yatırımlarını devam ettirme veya elden çıkarma kararını verebilmeleri için de muhasebe bilgilerine ihtiyaç duyarlar. Tasarruf sahiplerinin ihtiyaç duyduğu bu bilgilerin birçoğunu karşılayan muhasebe bilgilerinin, güvenilir bilgi olma özelliğine sahip olması gerekir. Muhasebe bilgilerinin güvenilir olması, tasarruf sahiplerinin isabetli karar almalarına yardımcı olacaktır²⁰.

¹⁶ SÜRME Lİ Fevzi, **a.g.e.**, s.270.

¹⁷ DEMİR Berna, **a.g.e.**, s.150.

¹⁸ SÜRME Lİ Fevzi, **a.g.e.**, s.270.

¹⁹ SÜRME Lİ Fevzi - ERDOĞAN Melih - ERDOĞAN Nurten - BANAR Kerim - ÖNCE Saime, Muhasebe Bilgi Sistemi, Açıköğretim Fakültesi Yayınları No: 532, Ünite 1-17, 1. Baskı, Kasım 1996, s.55.

²⁰ AKBULUT Yıldız, **a.g.e.**, s.73.

7. GÖLLER BÖLGESİNDE FAALİYETTE BULUNAN MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİNDE BİLGİ GÜVENİLİRLİĞİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Göller Bölgesi'nde faaliyette bulunan muhasebe meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemindeki bilgi güvenilirliğine ilişkin görüşlerini değerlendirmek için anket uygulaması yapılmıştır.

7.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, Göller Bölgesi'nde faaliyette bulunan muhasebe meslek mensuplarının muhasebe bilgi sisteminde bilgi güvenilirliği ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu doğrultuda amaç, meslek mensuplarının bilgi güvenilirliğine ilişkin görüşlerinin neler olduğunu ortaya koymak ve karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerileri getirmektir.

7.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın ana kütesini Türkiye'de faaliyette bulunan muhasebe meslek mensupları oluşturmaktadır. Yol açacağı maliyetler ve zaman kısıtı dikkate alınarak örneklem çevresi daraltılmıştır. Bu doğrultuda anket, Isparta ve Burdur Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası'na kayıtlı olan ve serbest çalışan muhasebe meslek mensuplarına uygulanmıştır. Ana küteden tesadüfi olarak seçilen örneklemde meslek mensuplarına toplam 200 adet anket formu gönderilmiş % 67,5 geri dönüşüm sağlanarak 135 adet anket değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

7.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu düzenlenmiştir. Muhasebe meslek mensuplarının muhasebe bilgi sisteminde bilgi güvenliğinin tespit amacı ile çalışmada kullanılan

anket tarafımızdan hazırlanmıştır. Anket formunda yer alan önermelerin araştırma amacına ne ölçüde uygun olduğunu ve anlaşılabilirlik düzeyini ortaya çıkarabilmek için uzman görüşüne müracaat edilmiş, gerekli revize işlemleri yapılmış ve ankete son hali verilmiştir. Anket formları, daha sağlıklı sonuçlar alınması amacıyla, bizzat araştırmacılar tarafından meslek mensuplarıyla yüz yüze görüşülerek doldurulmuştur.

Ankette katılımcılara 5'li likert ölçeği ile hazırlanmış 1. bölümde 6 adet genel soru, 2. bölümde 5 kısımdan oluşan 25 adet yargıya meslek mensuplarının ne ölçüde katıldıkları veya katılmadıkları yönünde 2 bölümden oluşan sorular sorulmuştur. Katılımcılardan önermelere 5 farklı düzeyde "1 Kesinlikle Katılmıyorum", "2 Katılmıyorum", "3 Fikrim Yok", "4 Katılıyorum" ve "5 Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde işaretlemeleri istenmiştir.

Araştırmada kullanılan anket, meslek mensuplarının görüşlerini ölçme bakımından 25 sorudan oluşmuştur. Katılımcıların anket verileri SPSS paket programı ile analiz edilmiştir.

7.4. Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi

7.4.1. Anketin Güvenilirlik Testi

Anketin bir bütün olarak kendi içinde güvenilirliğini gösteren Cronbach Alpha değeri % 74.6 olarak bulunmuştur. Bu değer anketin güvenilir bir anket olduğunu göstermektedir.

Tablo 1. Anketin Güvenilirlik Katsayısı

Anket Sayısı	135
Soru Sayısı	25
Cronbach Alpha (a)	0,746

7.4.2. Araştırmaya Katılan Meslek Mensuplarının Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Araştırmaya katılan meslek mensuplarının demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Demografik Bilgiler

		Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	13	9,60
	Erkek	122	90,40
Unvan	SM	82	60,70
	SMMM	53	39,30
Deneyim (Yıl)	5-10 Yıl	10	7,40
	11-15	50	37,00
	16-20	33	24,40
	21-25	15	11,20
	26- üzeri	27	20,00
Eğitim	Lise	40	29,60
	Lisans	87	64,40
	Y.Lisans	6	4,40
	Doktora	1	0,70
	Diğer	1	0,70
Yaş	20-30	11	8,10
	31-40	65	48,10
	41-50	40	29,60
	51-60	17	12,60
	61- üzeri	2	1,50
İl	Burdur-Merkez	50	37,00
	Burdur- Bucak	20	14,80
	Isparta	65	48,10

Tablo 2’de görüldüğü gibi ankete cevap verenler ağırlıklı olarak erkektir (% 90,4). Ünvan yönünden Serbest Muhasebecilerin oranı % 60,7 ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin oranı % 39,3’tür. İş tecrübesi açısından ise meslekte 11 yıl ve üstü çalışanların oranı (% 92,6) ağırlıklıdır. Bu oranın yüksekliği anketin amacına ulaşması açısından önemlidir. Demografik bilgiler bakımından dikkati çeken diğer özellikler, muhasebe meslek mensuplarının ağırlıklı olarak (% 64,4) üniversite mezunu olmaları ve önemli bir kısmının 31-40 yaş aralığında (%48,1) olmasıdır.

7.4.3. Frekans Dağılımları

Meslek mensuplarının, muhasebe bilgi sisteminin güvenilirliğine dair görüşleri Tablo 3’te sunulmuştur. Tablo sonuçları yorumlanırken “kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum” seçenekleri yerine sadece “**katılmıyorum**”, “kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum” seçenekleri yerine ise “**katılıyorum**” şeklinde yorum yapılacaktır. Ayrıca, sorulara verilen cevapların sayısı ve frekansları tabloda ayrıntılı olarak verildiğinden, sadece dikkat çekici sonuçlar ele alınacaktır.

Tablo 3. Muhasebe Bilgi Sisteminin Güvenilirliğine İlişkin Uygulama Sonuçları

	Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
Küreselleşme ve teknolojik gelişmeler muhasebe bilgi sisteminde yapılan işlemleri artırmıştır.	Kesinlikle Katılmıyorum	20	14,80
	Katılmıyorum	26	19,30
	Fikrim Yok	5	3,70
	Katılıyorum	58	43,00
	Kesinlikle Katılıyorum	26	19,30
Küreselleşme ve teknolojik gelişmeler muhasebe bilgilerine olan ihtiyacı artırmıştır.	Kesinlikle Katılmıyorum	20	14,80
	Katılmıyorum	23	17,00
	Fikrim Yok	6	4,40
	Katılıyorum	57	42,20
	Kesinlikle Katılıyorum	29	21,50
Teknolojik gelişmeler muhasebe bilgi sisteminde yeni olanaklar sağlamakla birlikte yeni güvenlik sorunlarını da beraberinde getirmiştir.	Kesinlikle Katılmıyorum	10	7,40
	Katılmıyorum	24	17,80
	Fikrim Yok	16	11,90
	Katılıyorum	42	31,10
	Kesinlikle Katılıyorum	43	31,90
Küreselleşme ve teknolojik gelişmelerle işletmelerin iletişim ağlarıyla işletme dışına açılması, işletme dışından gelen tehditleri artırmıştır.	Kesinlikle Katılmıyorum	9	6,70
	Katılmıyorum	21	15,60
	Fikrim Yok	13	9,60
	Katılıyorum	64	47,40
	Kesinlikle Katılıyorum	28	20,70
Küreselleşme ve teknolojik gelişmelerle birlikte bilgilerin ve bilgisayarların hileli kullanımı artmıştır.	Kesinlikle Katılmıyorum	14	10,40
	Katılmıyorum	21	15,60
	Fikrim Yok	7	5,20
	Katılıyorum	59	43,70
	Kesinlikle Katılıyorum	34	25,20

	Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
Küreselleşme ve teknolojik gelişmelerle birlikte bilgiler kolayca çalınabilmekte ve dolayısıyla bilgi gizliliği kolayca ortadan kalkabilmektedir.	Kesinlikle Katılmıyorum	14	10,40
	Katılmıyorum	19	14,10
	Fikrim Yok	6	4,40
	Katılıyorum	50	37,00
	Kesinlikle Katılıyorum	46	34,10
Muhasebe bilgi sisteminde kullanılan araçlar (Bilgisayar, internet v.b.) bilgi güvenilirliğini arttırmaktadır.	Kesinlikle Katılmıyorum	10	7,40
	Katılmıyorum	33	24,40
	Fikrim Yok	6	4,40
	Katılıyorum	45	33,30
	Kesinlikle Katılıyorum	41	30,40
Muhasebe bilgi sisteminin faaliyeti sonucunda oluşan raporlar daima işletmenin gerçek durumunu yansıtır.	Kesinlikle Katılmıyorum	15	11,10
	Katılmıyorum	24	17,80
	Fikrim Yok	7	5,20
	Katılıyorum	46	34,10
	Kesinlikle Katılıyorum	43	31,90
Muhasebe bilgi sistemi ile oluşturulan muhasebe bilgileri, belirli bir grup veya kesimin çıkarını gözetmeksizin daima objektif bir şekilde oluşturulur.	Kesinlikle Katılmıyorum	8	5,90
	Katılmıyorum	11	8,10
	Fikrim Yok	6	4,40
	Katılıyorum	55	40,70
	Kesinlikle Katılıyorum	55	40,70
Tarafsız bilgi muhasebe bilgilerinin güvenilir olmasını sağlar.	Kesinlikle Katılmıyorum	9	6,70
	Katılmıyorum	18	13,30
	Fikrim Yok	19	14,10
	Katılıyorum	46	34,10
	Kesinlikle Katılıyorum	43	31,90

	Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
Muhasebe bilgileri işletmenin dilidir.	Kesinlikle Katılmıyorum	5	3,70
	Katılmıyorum	16	11,90
	Fikrim Yok	3	2,20
	Katılıyorum	51	37,80
	Kesinlikle Katılıyorum	60	44,40
Güvenilir muhasebe bilgilerinin olmaması işletme faaliyetinin yürütülmesini olanaksız kılar.	Kesinlikle Katılmıyorum	9	6,70
	Katılmıyorum	5	3,70
	Fikrim Yok	4	3,00
	Katılıyorum	50	37,00
	Kesinlikle Katılıyorum	67	49,60
Muhasebe bilgi sisteminde üretilen bilgilerin güvenilir olması bilgi kullanıcıları (Yöneticiler, ortaklar, yatırımcılar, devlet v.b.) açısından çok önemlidir.	Kesinlikle Katılmıyorum	3	2,20
	Katılmıyorum	9	6,70
	Fikrim Yok	4	3,00
	Katılıyorum	41	30,40
	Kesinlikle Katılıyorum	78	57,80
Muhasebe bilgi sisteminde üretilen bilgiler güvenilir ise yöneticilerin doğru karar verme oranı artar.	Kesinlikle Katılmıyorum	28	20,70
	Katılmıyorum	53	39,30
	Fikrim Yok	14	10,40
	Katılıyorum	27	20,00
	Kesinlikle Katılıyorum	13	9,60
Muhasebeye çalışan personeller genellikle yeterli muhasebe bilgisine sahip değildir.	Kesinlikle Katılmıyorum	35	25,90
	Katılmıyorum	47	34,80
	Fikrim Yok	18	13,30
	Katılıyorum	20	14,80
	Kesinlikle Katılıyorum	15	11,10

	Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
Unutkanlık veya dikkatsizlik yüzünden muhasebe personeli tarafından hata yapılmaktadır.	Kesinlikle Katılmıyorum	48	35,60
	Katılmıyorum	46	34,10
	Fikrim Yok	21	15,60
	Katılıyorum	10	7,40
	Kesinlikle Katılıyorum	10	7,40
Muhasebe işlemlerinde bazen hileye başvurmak gerekebilir.	Kesinlikle Katılmıyorum	45	33,30
	Katılmıyorum	42	31,10
	Fikrim Yok	16	11,90
	Katılıyorum	19	14,10
	Kesinlikle Katılıyorum	13	9,60
Muhasebeci, çeşitli grup veya kişilerin (Yönetici-işletme sahibi v.b.) baskısı altında kalabilmektedir.	Kesinlikle Katılmıyorum	11	8,10
	Katılmıyorum	22	16,30
	Fikrim Yok	20	14,80
	Katılıyorum	43	31,90
	Kesinlikle Katılıyorum	39	28,90
İşletme dışından muhasebe bilgi sistemine yönelik tehditler gelebilir.	Kesinlikle Katılmıyorum	5	3,70
	Katılmıyorum	11	8,10
	Fikrim Yok	13	9,60
	Katılıyorum	52	38,50
	Kesinlikle Katılıyorum	54	40,00
Muhasebe meslek mensuplarının iş yoğunluğu muhasebe bilgi sisteminin güvenilirliğini tehdit etmektedir.	Kesinlikle Katılmıyorum	5	3,70
	Katılmıyorum	15	11,10
	Fikrim Yok	9	6,70
	Katılıyorum	49	36,30
	Kesinlikle Katılıyorum	57	42,20

	Cevaplar	Frekans	Yüzde (%)
İşletmelerce gerçekleşen işlem sayısının çok olması muhasebe bilgi sistemini tehdit etmektedir.	Kesinlikle Katılmıyorum	6	4,40
	Katılmıyorum	25	18,50
	Fikrim Yok	13	9,60
	Katılıyorum	57	42,20
	Kesinlikle Katılıyorum	34	25,20
Bilgi kullanıcıları tarafından ihtiyaç duyulan bilgilerin hızla artması muhasebe bilgi sistemini tehdit etmektedir.	Kesinlikle Katılmıyorum	10	7,40
	Katılmıyorum	18	13,30
	Fikrim Yok	15	11,10
	Katılıyorum	57	42,20
	Kesinlikle Katılıyorum	35	25,90
Yöneticiler tarafından hızlı kararlar alınması konusundaki beklenti ve baskılar muhasebe bilgi sistemini olumsuz etkilemektedir.	Kesinlikle Katılmıyorum	4	3,00
	Katılmıyorum	10	7,40
	Fikrim Yok	5	3,70
	Katılıyorum	62	45,90
	Kesinlikle Katılıyorum	54	40,00
Yöneticilerin karar alırken kaynaklar ve süreç hakkında doğru ve zamanında bilgi alamaması muhasebe bilgi sistemini olumsuz etkilemektedir.	Kesinlikle Katılmıyorum	6	4,40
	Katılmıyorum	4	3,00
	Fikrim Yok	2	1,50
	Katılıyorum	59	43,70
	Kesinlikle Katılıyorum	64	47,40
Yönetim işlevlerinin gerektirdiği bilgilerin doğru ve zamanında elde edilememesi muhasebe bilgi sistemini olumsuz etkilemektedir.	Kesinlikle Katılmıyorum	3	2,20
	Katılmıyorum	5	3,70
	Fikrim Yok	8	5,90
	Katılıyorum	46	34,10
	Kesinlikle Katılıyorum	73	54,10

Ankete katılan meslek mensuplarının büyük çoğunluğu:

- Küreselleşme ve teknolojik gelişmelerle birlikte muhasebe bilgilerinin kolayca çalınabileceğine ve dolayısıyla bilgi gizliliğinin ortadan kalkabileceğine inanmaktadırlar.
- Meslek mensupları, muhasebe bilgilerinin işletmenin dili olduğuna inanmaktadırlar.
- Meslek mensupları, güvenilir muhasebe bilgilerinin olmamasını, işletme faaliyetlerinin yürütülmesini olanaksız kılacağına inanmaktadırlar.
- Meslek mensupları, muhasebe bilgi sisteminde üretilen bilgilerin güvenilir olmasını bilgi kullanıcıları (Yöneticiler, Ortaklar, Yatırımcılar, Devlet) açısından çok önemli bulmaktadırlar.
- Meslek mensupları, unutkanlık veya dikkatsizlik yüzünden muhasebe personeli tarafından hata yapıldığını kabul etmektedirler.
- Meslek mensupları, işletme dışından muhasebe bilgi sistemine tehditler gelebileceğini kabul etmektedirler.
- Meslek mensupları, iş yoğunluğunu muhasebe bilgi sistemini tehdit eden bir unsur olarak görmektedirler.
- Meslek mensupları, yöneticiler tarafından hızlı kararlar alınması konusundaki beklenti ve baskıların muhasebe bilgi sistemini olumsuz etkilediğine inanmaktadırlar. Yöneticilerin karar alırken kaynaklar ve süreç hakkında doğru ve zamanında bilgi alamaması muhasebe bilgi sistemini olumsuz etkilediğine inanılmaktadır.
- Yönetim işlevlerinin gerektirdiği bilgilerin doğru ve zamanında elde edilememesi muhasebe bilgi sistemini olumsuz etkilemektedir.

Ankete katılan meslek mensuplarının yarıdan biraz fazlası:

- Meslek mensupları, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin muhasebe bilgilerine olan ihtiyacı attırdığına inanmaktadır.
- Meslek mensupları, teknolojik gelişmelerin muhasebe bilgi sisteminde yeni olanaklar sağlamakla birlikte yeni güvenlik sorunlarını da beraberinde getirdiğine inanmaktadır.
- Meslek mensupları, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerle işletmelerin iletişim ağlarıyla işletme dışına açılmasının, işletme dışından gelen tehditleri arttırdığına inanmaktadır.
- Meslek mensupları, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerle birlikte bilgilerin ve bilgisayarların hileli kullanımının arttığına inanmaktadır.
- Meslek mensupları, muhasebe bilgi sisteminde kullanılan araçların (Bilgisayar, internet v.b.) bilgi güvenilirliğini arttırdığına inanmaktadır.
- Meslek mensupları, muhasebe bilgi sisteminin faaliyeti sonucunda oluşan raporların daima işletmenin gerçek durumunu yansıttığına inanmaktadırlar.
- Meslek mensupları, tarafsız bilginin muhasebe bilgilerinin güvenilir olmasını sağladığına inanmaktadırlar.
- Meslek mensupları, muhasebe bilgi sisteminde üretilen bilgiler güvenilir ise yöneticilerin doğru karar verme oranının artacağına inanmamaktadırlar.
- Meslek mensupları, muhasebede çalışan personellerin genellikle yeterli muhasebe bilgisine sahip olduğuna inanmaktadırlar.

- Meslek mensupları, muhasebe işlemlerinde bazen hileye başvurmak gerekebileceğine inanmaktadırlar.
- Meslek mensupları, muhasebecilerin, çeşitli grup veya kişilerin (Yönetici-işletme sahibi v.b.) baskısı altında kalabileceklerini düşünmektedirler.
- Meslek mensupları, işletmelerce gerçekleştirilen işlem sayısının çok olmasının muhasebe bilgi sistemini tehdit ettiğine inanmaktadırlar.
- Meslek mensupları, bilgi kullanıcıları tarafından ihtiyaç duyulan bilgilerin hızla artmasının muhasebe bilgi sistemini tehdit ettiğine inanmaktadırlar.

7.4.4. Varyans Analizi Sonuçları

Anket sonucu elde edilen verilerin meslek mensuplarının ünvanı, deneyimi ve eğitim durumları açısından cevaplar arasında istatistiki olarak anlamlı farklılıkların olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Varyans analizi sonuçlarına göre, meslek mensuplarının ünvan, deneyim ve eğitim düzeyleri açısından muhasebe bilgi sisteminde bilgi güvenilirliğine bakışları arasında bazı farklılıkların söz konusu olduğu ortaya çıkmıştır.

Sadece istatistiki olarak gruplar arasında anlamlı farklılıklar taşıyan sorular tablolarda gösterilmiştir. Buna göre meslek mensuplarının ünvanları açısından sorulara verdikleri cevaplar aşağıdaki başlıklarda farklılıklar taşımaktadır (Tablo 4).

Tablo 4. Meslek Ünvanlarının Varyans Analizi Tablosu

	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	F	P
Küreselleşme ve teknolojik gelişmeler muhasebe bilgi sisteminde yapılan işlemleri artırmıştır.	253,659	134	5,322	0,023
Küreselleşme ve teknolojik gelişmeler muhasebe bilgilerine olan ihtiyacı artırmıştır.	255,970	134	5,186	0,024

- *Serbest Muhasebeciler*, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin muhasebe bilgi sisteminde yapılan işlemleri arttırıp arttırmadığı konusunda fikirleri olmadığını beyan ederlerken, *Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler*, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin muhasebe bilgi sisteminde yapılan işlemleri arttırdığı görüşüne katılmaktadırlar.
- *Serbest Muhasebeciler*, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin muhasebe bilgilerine olan ihtiyacı attırıp arttırmadığı konusunda fikirleri olmadığını beyan ederlerken, *Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler*, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin muhasebe bilgilerine olan ihtiyacı arttırdığı görüşüne katılmaktadırlar.
- *Meslekte 20 yıl ve üzerinde deneyime sahip olanlar*, teknolojik gelişmelerin muhasebe bilgi sisteminde yeni olanaklar sağlamakla birlikte yeni güvenlik sorunlarını da beraberinde getirdiğine inanırlarken, *Meslekte 20 yılın altında deneyime sahip olanlar*, bu fikre katılmamaktadırlar.
- *Meslekte 10 yılın altında deneyime sahip olanlar*, muhasebe bilgi sistemi ile oluşturulan muhasebe bilgilerinin, belirli bir grup veya kesimin çıkarını gözetmeksizin daima objektif bir şekilde hazırlandığına inanmazken, *Meslekte 10 yılın üzerinde tecrübeye sahip olanlar*, muhasebe bilgi sistemi ile oluşturulan muhasebe bilgilerinin, belirli bir grup veya kesimin çıkarını gözetmeksizin daima objektif bir şekilde hazırlandığına inandıklarını beyan etmektedirler.

Mesleki deneyim açısından gruplar arasında farklılıklar olup olmadığı araştırıldığında iki soruda gruplar arasında farklılıkların olduğu görülmektedir (Tablo 5) . Bunlar;

Tablo 5. Mesleki Deneyimin Varyans Analizi Tablosu

	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	F	P
Teknolojik gelişmeler muhasebe bilgi sisteminde yeni olanaklar sağlamakla birlikte yeni güvenlik sorunlarını da beraberinde getirmiştir.	225,733	134	2,589	0,040
Muhasebe bilgi sistemi ile oluşturulan muhasebe bilgileri, belirli bir grup veya kesimin çıkarını gözetmeksizin daima objektif bir şekilde oluşturulur.	176,933	134	2,690	0,034

Eğitim seviyeleri açısından gruplar arasında farklılıklar olup olmadığı araştırıldığında sadece bir soruda gruplar arasında farklılıkların olduğu görülmektedir (Tablo 6).

Lise mezunu meslek mensupları, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin muhasebe bilgilerine olan ihtiyacı attırdığına inanmamaktadırlar.

Tablo 6. Eğitimin Varyans Analizi Tablosu

	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	F	P
Küreselleşme ve teknolojik gelişmeler muhasebe bilgilerine olan ihtiyacı attırmıştır.	255,970	134	2,551	0,041

Varyans Analizi sonuçları, ankete cevap veren meslek mensuplarının anket sorularıyla ilgili olarak büyük ölçüde aynı düşündüklerini göstermektedir.

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Isparta ve Burdur illerinde faaliyette bulunan 135 muhasebe meslek mensubu üzerine muhasebe bilgi sisteminde bilgi güvenilirliğinin incelenmesine yönelik çalışma yapılmıştır. Bu doğrultuda, aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Ankete cevap verenlerin büyük çoğunluğu (% 90,4) erkektir.
- Ankete cevap veren muhasebe meslek mensupları içerisinde serbest muhasebeciler unvan olarak ağırlıktadır (% 60,7).
- Muhasebe meslek mensuplarının büyük bir çoğunluğu (% 92,6) 10 yılın üzerinde bir deneyime sahiptir.
- Muhasebe meslek mensupları ağırlıklı olarak (% 64,4) üniversite mezunudur.

- *Serbest Muhasebeciler*, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin muhasebe bilgi sisteminde yapılan işlemleri arttırıp arttırmadığı konusunda fikirleri olmadığını düşünürlerken, *Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler*, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin muhasebe bilgi sisteminde yapılan işlemleri arttırdığını düşünmektedirler.
- *Serbest Muhasebeciler*, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin muhasebe bilgilerine olan ihtiyacı arttırıp arttırmadığı konusunda fikirleri olmadığı görüşüne katılırken, *Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler*, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin muhasebe bilgilerine olan ihtiyacı arttırdığı görüşüne katılmaktadırlar.
- *Meslekte 20 yıl ve üzerinde deneyime sahip olanlar*, teknolojik gelişmelerin muhasebe bilgi sisteminde yeni olanaklar sağlamakla birlikte yeni güvenlik sorunlarını da beraberinde getirdiğine inanırlarken, *Meslekte 20*

yılın altında deneyime sahip olanlar, bu fikre inanmamaktadırlar.

- *Meslekte 10 yılın altında deneyime sahip olanlar*, muhasebe bilgi sistemi ile oluşturulan muhasebe bilgilerinin, belirli bir grup veya kesimin çıkarını gözetmeksizin daima objektif bir şekilde oluşturulduğuna inanmazken, *Meslekte 10 yılın üzerinde tecrübe-ye sahip olanlar*, bu fikre inanmaktadırlar.

- *Lise mezunu meslek mensupları*, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin muhasebe bilgilerine olan ihtiyacı attırduğuna inanmamaktadırlar.
- Varyans analizi sonuçlarına göre; ankete cevap veren meslek mensuplarının büyük çoğunluğu anket sorularıyla ilgili olarak büyük ölçüde aynı düşünmektedirler.

KAYNAKÇA

AKBULUT Yıldız, **Sermaye Piyasasının Gelişmesinde Muhasebe Bilgilerinin Önemi**, Mevzuat Dergisi, Yıl:4, Sayı: 41, Mayıs 2001.

AKDOĞAN Nalan - TENKER Nejat, **Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri**, Gazi Kitabevi, Ankara, 2007.

ÇÖMLEKÇİ Ferruh - ERDOĞAN Nurten vd., **Muhasebe Denetimi ve Mali Analiz**, Açıköğretim Fakültesi Yayını, Eskişehir, 2004.

DEMİR Berna, **Muhasebe Bilgi Sistemlerinde Bilgi Güvenliği**, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı:26, Nisan 2005.

DUMANOĞLU Sezai, **Hata ve Hile Ayrımı: Hile Denetimi**, Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, , Cilt XX, Sayı:1, 2005.

EROL Mikail, **İşletmelerde Yaşanan Yolsuzluklara (Hata ve Hileler) Karşı Denetimden Beklentiler**, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı: 1, 2008.

<http://www.tdkterim.gov.tr/bts/>, 05.07.2010.

POLAT Necip, **Yönetim Bilgi Sistemi ve Sayıştay'da Yürütülen Çalışmalar**, Sayıştay Dergisi, Sayı: 65 (Özel), Ankara, Nisan-Haziran 2007.

SÜRMEİLİ Fevzi, **Muhasebe Bilgi Sistemi**, Açıköğretim Fakültesi Yayını, Eskişehir 2006.

SÜRMEİLİ Fevzi - ERDOĞAN Melih - ERDOĞAN Nurten - BANAR Kerim - ÖNCE Saime, **Muhasebe Bilgi Sistemi**, Açıköğretim Fakültesi Yayınları No: 532, Ünite 1-17, 1. Baskı, Kasım 1996.

